

Zvukový súbor

[zacnime-si-s-obcianskou-vedou-beagle_rublizQz 1.mp4](#)

Prepis

00:00:10 Moderátorka

Slovenská agentúra životného prostredia je organizátorom projektov občianskej vedy už niekoľko desaťročí, a rada by som vám predstavila

00:00:20 Moderátorka

Mgr. Veroniku Páričkovú a RNDr. Janu Šimonovičovú, PhD. zo Slovenskej agentúry životného prostredia, ktoré by nám povedali viac o týchto projektoch.

00:00:32

Tak ja začnem, prvý projekt, alebo prvou lastovičkou v tejto oblasti bol projekt "Živá príroda".

00:00:42

Takto vyzeralo jeho logo, a informácie o ňom sa ešte stále dajú dopátrať aj na internetových stránkach. Bol to taký prvý veľký projekt s cieľom dostať deti von do prírody,

00:00:56

a získavať nové skúsenosti a poznatky priamo tam v prírode. Bol veľmi úspešný.

00:01:02

Možno aj preto, že to bol

00:01:04

prvý taký veľký celoslovenský projekt tohto typu.

00:01:09

Zapojilo sa doň, mám aj nejaké štatistické údaje, až 799 skupín z rôznych škôl od materských po stredné školy.

00:01:25

A projekt bol zameraný na mapovanie vybraných druhov rastlín a živočíchov. Približne 100 druhov vybraných rastlín a 100 druhov vybraných živočíchov. Prihlasovali sa do neho žiacke kolektívy z materských, základných, ale aj stredných škôl. Kto mal záujem.

00:01:45

A oni si ako keby osvojili tieto druhy. Naučili sa o nich nejaké základné informácie, snažili sa ich v okolí svojej školy alebo v okolí bydliska zmapovať. Nám posielali naspäť do agentúry takzvané evidenčné karty o týchto druhoch. Zatriedňovali ich do rôznych typov ekosystémov, či išlo o vodný, uličný alebo lesný ekosystém, a zakresľovali ich do máp o mierke 1:50 000.

00:02:15

Tieto údaje o druhoch nám zaslali do agentúry. Boli tu na to vyhradený odborníci, respektíve odborníci z ďalších spriaznených organizácií alebo zo Štátnej ochrany prírody, ktorí tieto údaje spracovali, prekontrolovali a zaznačili ich cez geografické informačné systémy.

00:02:36

Výstupom tejto 3-ročnej práce detí, pretože projekt trval od roku 2001 do 2003, boli práve CD s mapami a mapovými vrstvami rozšírenia týchto druhov. Tieto údaje boli poskytnuté nielen zapojeným deťom a pedagógom, ale aj odborníkom zo Štátnej ochrany prírody, ktorí ich mohli ďalej využívať a spracovávať

00:03:03

pri manažmente nejakých chránených území a pri svojej odbornej činnosti.

00:03:10

A tento projekt

00:03:11

nezostal nepovšimnutý, pretože naozaj sa tam zapojilo veľmi veľa škôl, mal výbornú odozvu a realizovali sa počas neho aj rôzne sprievodné akcie alebo

00:03:26

malé ekologické projekty, sme to v tej dobe tak volali.

00:03:29

Kedy mohli deti nielen pri mapovaní zaznačovať tie údaje o druhoch, ale aj niečo spraviť pre prírodu, niečo pozitívne, formou tých malých ekologických projektov. Napríklad mohli spraviť nejakú informačnú kampaň v obci, že tam majú nejaký významný druh, ktorý treba chrániť, alebo mohli vyčistiť nejakú studničku v okolí svojej obce, alebo zriadiť náučný chodník.

00:03:55

A tých aktivít alebo námetov na takéto malé ekologické projekty tam bolo viac. Aj týmto spôsobom sme sa snažili viac vtiahnuť a zapáliť v nich také to ohnisko malých ochranárov, aby časom keď budú dospievať, aby to v nich zostalo a rástlo. A tento projekt vznikol v spolupráci Field Studies Council UK, je to veľmi významná veľká organizácia

00:04:24

vo Veľkej Británii, ktorá zastrešuje zhruba 20 rôznych stredísk environmentálnej výchovy na ostrovoch.

00:04:34

No oni nám pomáhali, s takou metodickou stránkou toho projektu. Finančne to podporila Darwinova iniciatíva a Slovenský plynárenský podnik.

00:04:46

Takže týmto spôsobom to bolo financované. Boli tam samozrejme aj nejaké materiály vydané-sprievodné metodické príručky, podklady pre tých žiakov.

00:04:55

Komunikovalo sa ešte v tej dobe hlavne písomne, alebo teda formou listov, čiže na školy boli listy zasielané poštou. Nie ako v dnešnej dobe mailami, ale boli to nejaké informačné listy, kde sa nabádalo k zapojeniu škôl do projektu.

00:05:13

Projekt získal aj 2 významné medzinárodné ocenenia. Od tej doby sa nám takéto významné ocenenia dá sa povedať nepodarilo získať.

00:05:25

To bolo Green Apple Award od Green organization a ešte 1, a to bolo do The Word Award for Sustainability od Energy Globe. Takže naozaj nezostal nepovšimnutý a to zapojenie verejnosti do takéhoto typu projektu bol následne ocenený.

00:05:49

Pokračovaním Živej prírody bol projekt Na túru s Naturou, pretože sa ukázalo, že má to budúcnosť. Projekt Na túru s Naturou, bol spustený okolo roku 2009, ale Živá príroda skončila už v roku 2003. Až o niekoľko rokov sa nám podarilo cez operačný program získať finančné prostriedky

00:06:11

aj na tento projekt Na túru s Naturou, kde celý ten operačný program Natura 2000 bol zameraný na sústavu chránených území európskeho významu, takže aj tento nový projekt, ktorý bol pokračovaním Živej prírody, sa zamerával tentokrát na naturovské druhy. Predtým to nebolo bližšie špecifikované, o aké druhy rastlín a živočíchov išlo. V tomto prípade išlo o vyslovene natura druhy rastlín a živočíchov. Opäť bolo vytipovaných

00:06:41

100 druhov rastlín 100 druhov živočíchov, ktoré deti opäť mapovali vo svojom prirodzenom prostredí, v ktorom bežne fungujú.

00:06:50

Tu už tá účasť bola o niečo nižšia oproti Živej prírode. Na porovnanie, v Živej prírode sa zapojilo takmer 800 prieskumných skupín, tu bolo dokopy 230 prieskumných skupín, a spoločne nám poslali alebo zmapovali a zaslali záznamy o 2359 druhov.

00:07:16

V porovnaní s tou Živou prírodou, budem sa k tomu možno trochu vracat', lebo boli veľmi podobné tieto mapovacie projekty. V Živej prírode ako prvej svojho druhu bolo zmapovaných alebo zaslaných 38 000 záznamov, čiže živá príroda mala 38 000 záznamov. V prípade Na túru s Naturou to bolo už len 2359 záznamov.

00:07:42

Zdá sa to nepomerne malé číslo, ale napriek tomu to v tej dobe bolo pomerne vysoké číslo.

00:07:48 Moderátorka

Mohli sa do toho zapájať všetky typy škôl? Alebo iba niektoré?

00:07:52

Tak prioritne to bolo určené pre žiakov 2. stupňa základných škôl, ale veľmi aktívne boli aj materské školy, a stredné školy o niečo menej.

00:08:03

Ale to je zase taký celoslovenský dlhodobý trend, že stredné školy, keď si pozrieme priebeh akýchkoľvek programov a súťaží, sú vždy na chvoste, čo sa týka zapojenia. Napriek tomu, že sa teda snažíme aj im vytvoriť priestor, ale drvivá väčšina je 2. stupeň základných škôl.

00:08:22

A materské školy to tiež valcujú, lebo oni aj keď je to možno tematicky ťažšie, ale tá tvorivosť v materských školách nepozná hranice, a pani učiteľky si to vždy vedia prispôbiť a napriek tomu, že je to ťažšia téma, alebo väčšie nároky, tak to aj tak dokážu tým deťom v materskej škole prispôbiť.

00:08:41

Takže aj tie naše projekty, hoci majú prioritnú skupinu určenú na základe náročnosti, tak máme tam zapojenie od tých materských až po stredné školy.

00:08:52

Tak to bol nasledovník Živej prírody, a tu už sa išlo na to iným spôsobom. Predsa len tá doba sa posunula, takže to sa komunikovalo predovšetkým mailovou formou.

00:09:08

To už sa tak netlačilo, neposielali sa listy, a to spracúvanie tých údajov pri Živej prírode som spomínala tie evidenčné karty, čiže oni ručne vypisovali akési karty, ktoré nám zasielali. V prípade Na túru s Naturou sme už technicky pokročili.

00:09:30

A vďaka tomu, že máme aj odbor informatiky, a že máme tú možnosť tie projekty riešiť tak komplexne, tak nám pripravili webovú peknú stránku, kde už mali aj registračný formulár, kde mohli svoje záznamy priamo vpisovať prostredníctvom online formulára, zaznamenávať výskyt, lokalitu výskytu druhov priamo na

00:09:46

mapke a online, takže jednak nám to skrátilo čas spracovávania, a tie výstupy sa dali krajšie potom prezentovať prostredníctvom samostatnej webovej stránky.

00:10:01

V prípade Živej prírody sme ešte neboli tak popredu technicky, ale už naozaj o tých pár rokov neskôr, pri projekte Na túru s Naturou sme mali samostatnú webovú stránku, kde aj teraz nájdete niektoré výstupy mapovania.